

Approved:
Head of Ozone Center of Kyrgyzstan

M.K. Amanaliev
2024

REPORT
on the events dedicated to the International Ozone Day

This year, the Ozone Center of Kyrgyzstan held a number of events dedicated to the International Ozone Day. Within the framework of these events, experts and lecturers gave lectures on energy efficiency, climate change mitigation and the ozone layer protection.

The main motto of the events was the slogan: "Montreal Protocol: Advancing climate actions". The main goal of all these events was to disseminate information on the preservation of the ozone layer, climate change, energy efficiency of refrigeration equipment and the Kigali Amendment to the Montreal Protocol among secondary school teachers, teachers and students of universities and vocational schools. The main focus was to inspire participants to take an active part in the activities against climate change, realizing the importance of using natural refrigerants instead of high global warming potential fluorinated gases.

1. Literature

These printed materials were distributed to participants in events organized by the Ozone Center and help to gain general knowledge about the Montreal Protocol, ozone-depleting substances and the objectives of the Kigali Amendment.

- 1. Posters** "Safety is on the first place" in Russian and Kyrgyz languages, "World Ozone Day", a leaflet with the speech of the UN Secretary General in honor of September 16, World Ozone Day.

Организация Объединенных Наций

Наименование: Генеральный секретарь ООН, Антониу Гутерриш

в соответствии с Мандатом Совета Безопасности ООН, резолюция 1888 (2009)

Монреальский протокол является частью системы экологически безопасной и устойчивой экономики, основанной на принципах справедливости, равенства и устойчивости.

Организация Объединенных Наций призывает к 100-летию Монреальского протокола и к активизации усилий по борьбе с изменением климата и защите озонового слоя. С целью этого предлагается принять следующие меры:

После активизации и реализации Монреальского протокола необходимо включить его в национальные стратегии устойчивого развития, с целью не только повысить эффективность и устойчивость, но и обеспечить доступ к информации.

Поскольку все страны являются партнерами, поэтому К и в рамках сотрудничества между странами Восточного партнерства и другими партнерами, чтобы добиться взаимных преимуществ и обеспечить развитие экономики и общества.

Дважды в год издаются журналы Монреальского протокола, чтобы информировать о состоянии озонового слоя, озонового слоя и озонового слоя.

Сгенерировано
Антониу Гутерриш
Генеральный секретарь ООН

2. Literature: Brochures "The Current State of the Ozone Layer in 2024", "Protection from Harmful Ultraviolet Radiation", "The Montreal Protocol and Human Health" and "The Montreal Protocol and the SDGs" in Kyrgyz and Russian languages. These materials describe in detail how UV affects human health and protection measures during high UV levels, how the Montreal Protocol has reduced the consumption of ozone-depleting substances, the Kigali Amendment and an assessment of the state of the ozone layer over the past four years.

3. Events dedicated to World Ozone Day 2024

On September 16, 2024, the Kutman Tan TV channel hosted an interview with an expert on climate and the ozone layer preservation, dedicated to September 16, World Ozone Day. She talked about the Montreal Protocol, the role of stratospheric ozone in protecting against harmful ultraviolet radiation, as well as the global problem of climate change and the Kigali Amendment to the Montreal Protocol. An article about climate change mitigation was also published in the Erkin-Too newspaper.

16-СЕНТЯБРЬ –
БҮТКҮЛ ДҮЙНӨЛҮК
ОЗОН КАТМАРЫН
КОРГОО КҮНҮ
www.ekkn-too.kg

ТАБИЯТТЫ КОРГОО – ЫЙЫК МИЛДЕТ

Алтын күндүн беремесин арттырып, бул күнү табият коргоо катмарында чоң мааниге ээ болуп жатса да, бул тармак боюнча салмактуу жана көңүл кубанткан ийниликтерибиз арбын экени байындаштырат.

Жаз жай мезгили менен абал ооршошот. Илим изилдөө институтунун кызматкерлеринин маалыматына караганда Ысык-Көл аймагында жайгашкан атмосферанын мониторинг жүргүзүлгөндө Борбордук Азия аймагынын үстүндө байма-бай локалуу озон жыргыгы пайда болуп турат. Белгилей кетсем, аз иштерден мени илимий-педагогикалык ишмердүүлүгүмө чоң тажрыйба алдым. Күндүн ультракызыл (УК) радиациясы эң оболу географиялык көндүктөн көз каранды болуп, Кыргызстандын аймагында күндүн нурлары өрөөндөргө, тоо этегиндеги, арасындагы жана бийик тоолуу

аймактарга бөлүнүп, бейнилик атайында болуучу табики. Алар жаз менен жай мезгилинде күндүн ультракызыл нурлары белгилесен нормалдан ашык болуучу абалга келет. Эң коркунучтуу мезгил болуп жонго, июль айлары жана сүтканын саат 11ден 15ке чейинки мезгил табылган. Ультракызыл нурдуу зыяндуулугу – ал организмге байкоога баштаган туруу таасирин тийгизет да, анын жаман кесепети көп жылдардан кийин сезиле баштайт. Мисалы, адамдын башы, көзү ооруйт, жөтөлөт, дем алуу органдары жабыркап, айрым учурларда теринин рак оорусуна болушуна да алып келет. Мындай коркунучка айрыкча кун ачык таянган жерлерде ойноп жүргөн жаш балалар, курулушчулар, соодагерлер, талаада иштеген дыйкандар, малчылар кабылышат.

Туруктуу өнүгүүнүн максаттарына таянып, жаратылышка аар мамиле кылуубуз керек. Туруктуу өнүгүүнүн максаттарынын негизин – жалпы планетанын экосистемасын сактоо жана бүткүл күндө климаттын өзгөрүшү жана ага каршы дүйнөлүк, эл аралык жана мамлекеттик ишканалардын тынымсыз болуусу,

ошондой эле макулдашууларды, максаттарды ишке ашыруу эсептелет.

Бүгүн эл арасында мамлекеттик деңгээлде өспүрүмдүк жыйынтары, үлгүлүү иштерин жыйынтары жүрөт. Ушул максатты көздөп айрыкча Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин бардык аймактарындагы бала бакчаларда, балдар түйүн дөрүктө, орто мектептерде, лицейлерде, колледждерде, жогорку окуу жайларында бул боюнча атартуу иштери жүргүзүлүүдө. Атайын адистердин,

жонкодордун, өндүрүшчүлөрдүн, окумуштуулардын катышуусу менен акциялар, тегерек столдор, сөмбөзүмдөр, эл аралык жана республикалык масштабда илимий-практикалык конференциялар байма-бай өткөрүлүүдө. Гезит, журналдарга макалалар жарыяланып, улуттук жана коомдук телеканалдардан атайын көрсөтүүлөр берилүүдө.

Айгүл ЫРСАЛДИЕВА,
эколог, айлана чөйрөнү коргоонуң мыкты кызматкери

ТЕЗ ЖАРДАМ БӨЛҮМДӨРҮ БИР ЖЕРДЕ

Улуттук медициналык жана берборбордуктардын тез жардам көрсөтүү жана профилактика бөлүмдөрү менен жабдылар. Улуттук тосмолордон кийин дарыгерлер Билим берүү жана илим министрлигинин медициналык инфраструктурасын өнүктүрүүдө көрсөтүү кылдыгы үчүн Күндөй кайырмадуу фондунун терең ириктөөсү менен «Акмар» 3-жылда оорууназы тез жазды бөлүмдөрүнө киргизүүдө көбүрөөк жакшы берборбордуктардын терең ириктөөсү менен берборбордуктар башка имараттар менен бийланышкан мурунку когнитивдик татаалдыктарды жок кылат, убакытты үнөмдөйт жана бейтарапды тейлөөнү жакшыртат. Азыр бардык тез жардам бөлүмдөрү бир жерге топтолду, бул медициналык кызмат көрсөтүү процессин оптималдаштырууга жана алардын жетишсиздигин жакшыртууга шарт түзөт, дейт дарыгер.

On September 16, 2024, an event for schoolchildren was held at the secondary school in Budenovka village, Issyk-Ata district. Schoolchildren were told in detail about the protection of the ozone layer, the Montreal Protocol on substances that deplete the ozone layer, relationship of the Montreal Protocol with the 17 Sustainable Development Goals (SDGs). Teachers explained why it was so important to preserve the ozone layer and how to protect themselves from harmful solar UV. A total of 40 schoolchildren took part in the event.

On September 16, 2024, an environmental action "Montreal Protocol: Advancing Climate Action" was held at Lyceum No. 76 in Bishkek. Participants were informed about the depletion of the ozone layer and measures to protect against increased solar UV radiation. They learned about the Vienna Convention and the Montreal Protocol. Eighth-grade students discussed the protection of the ozone layer and the effects of increased solar UV. A question-and-answer competition was held to test the students' knowledge of the ozone layer and climate change issues. Additionally, a creative competition on the topic of "Climate Mitigation" was organized. A total of 28 students and 7 teachers participated in the event.

On September 24, 2024, a seminar for teachers was held in Bishkek at Secondary School No. 69. At the seminar, teachers were given an in-depth explanation of the challenges related to protecting the ozone layer and addressing climate change. They learned about the Montreal Protocol, which regulates ozone-depleting substances (ODS), as well as the Kigali Amendment and its role in mitigating climate change. The seminar also emphasized the connection between the Montreal Protocol and the 17 Sustainable Development Goals (SDGs). Additionally, students presented a performance highlighting the importance of preservation the ozone layer and the climate. Through a play, they illustrated how solar UV radiation impacts the planet and what global actions are being taken to protect the Earth from these effects. A total of 110 schoolchildren and 20 teachers took part in the event.

цее изображение

On September 25, 2024, the Ozone Center organized a seminar at the Vocational School No. 93 in Bishkek. Representatives from the Ozone Center provided an overview of the Montreal

Protocol, discussing its history and current achievements. They explained the ozone layer's vital role for human health and the environment, as well as the serious consequences of its depletion. The issue of climate change was also addressed, including the adoption of the Kigali Amendment and the regulation of hydrofluorocarbons (HFCs). The participants were informed about the significance of selecting refrigerants with consideration for their environmental impact, particularly their effect on the climate.

On September 26, 2024, a seminar dedicated to the World Ozone Day was held at the Kyrgyz State Technical University. The seminar was attended by teachers and students of the Food Engineering Department, where they discussed the Kigali Amendment and climate change mitigation. Following topics were covered: Kigali Amendment and energy efficiency of refrigeration equipment, knowledge requirements of refrigeration experts and technicians. Participants were recommended to choose energy-efficient refrigeration equipment working on natural refrigerants.

On September 27, 2024, the Ozone Center held a seminar at the Vocational School No. 94 in Bishkek. Participants in the seminar learned about ozone layer depletion, UV radiation's impact on human health, climate change, and the Kigali Amendment's role in mitigating it. Additionally, they were introduced to the concept of Global Warming Potential (GWP) and how to factor it

into their choice of refrigerants. This comprehensive information gave attendees a solid understanding of both environmental and technical aspects of refrigeration.

On July 15-24, 2024, an information campaign "Protect Yourself from the Sun" dedicated to the International Ozone Day was held in children's summer camps of the Issyk-Kul oblast. The main goal of the information campaign was to disseminate information about the harmful effects of solar ultraviolet radiation, as well as methods of protection from harmful UV radiation. Children and counselors were told about measures to protect against solar UV, choosing the right clothes and sunglasses. More than 2,500 children participated in this campaign.

No.	Place	Date	Number of participants	Number of women
1	Lyceum No.76	16 th of September 2024	35	27
2	Secondary school Budenovka village	16 th of September 2024	40	20
3	Secondary school No.69	24 th of September 2024	130	80
4	Vocational school No.93	25 th of September 2024	18	2
5	KSTU n.a. I.Razzakov	26 th of September 2024	29	14
6	Vocational school No.94	27 th of September 2024	15	2

Conclusion

The events dedicated to the World Ozone Day were successful and left the participants with a lot of valuable information. During the events, key issues were addressed, such as the importance of protecting the Earth's climate and ozone layer. Participants gained a deeper understanding of the role of the Montreal Protocol and Kigali Amendment, which aims to reduce the use and emissions of ODSs and HFCs and contribute to climate change.

The handouts contained both basic and scientific information about the ozone layer and the principles of sustainable development. As a result, participants not only learned about the current state of global agreements and efforts to protect the climate and ozone layer, but they also received practical recommendations on using natural refrigerants and energy-efficient equipment, enabling them to personally contribute to the fight against global warming.

In total, 28 school teachers, 210 schoolchildren, 6 university teachers, and 23 students took part in these events.

Assistant of the Ozone Center

Kamilia Mukhanova